

نمایشگاه کتاب کودک صفاقس تونس

• غلامرضا نوعی

برگزار شد. لازم به ذکر است در میان کشورهای عربی تنها این نمایشگاه است که به صورت تخصصی در حوزه کودک به اجرا درمی آید. هدف کلی نمایشگاه کتاب صفاقس علاوه بر عرضه کتاب کودک، ایجاد فضای مناسب برای ترغیب کودکان به مطالعه بود که با برگزاری نشست های ادبی کودکان با نویسندگان مشهور جهان عرب، قصه گویی برای کودکان خردسال پیگیری می شد.

در آخرین دوره این نمایشگاه قریب به ۱۰۰ هزار نفر از نمایشگاه بازدید نمودند، با توجه به این که برای ورود به نمایشگاه وجه دریافت می شد، می توان گفت استقبال از آن جالب توجه می باشد. این نمایشگاه در محل نمایشگاه بین المللی شهر صفاقس برگزار می شود. قبل از آنکه به جزئیات این نمایشگاه بپردازیم، به معرفی اجمالی شهر محل برگزاری نمایشگاه اشاره ای خواهیم داشت.

کشور تونس در شمال قاره آفریقا و در کنار دریای زیبای مدیترانه قرار دارد. شهر صفاقس دومین شهر کشور تونس، از حیث جمعیتی، اقتصادی و فرهنگی می باشد و در کنار ساحل دریای مدیترانه در سمت جنوب شرقی کشور تونس واقع شده است. در این شهر تاریخی هنوز آثار تمدن رومی در کنار آثار اسلامی مشاهده می شود. میزان جمعیت این استان قریب به یک میلیون نفر می باشد، که تقریباً ده درصد جمعیت کشور تونس را شامل می شود. تونس در نزد جهانیان به کشور توریست پذیر شهرت دارد اما محور فعالیت های شهر صفاقس بر خلاف دیگر شهرهای مشهور تونس نظیر حمامات، سوسه و قیروان بر پایه مباحث توریستی بنا نهاده نشده است از این رو از شهرت چندانی برخوردار نیست، این شهر مرکز اصلی و قطب فعالیت های اقتصادی کشور تونس

در حوزه نمایشگاه کتاب ویژه کودکان و نوجوانان در جهان تعدادی نمایشگاه محدود وجود دارند که تنها به ارائه آثار کودک و نوجوان می پردازند، بولونیا از جمله این نمایشگاههاست که همه ساله در فروردین ماه در شهر بولونیای کشور ایتالیا برگزار می شود. اما در همین زمان شانزده سال است که نمایشگاهی اختصاصی در کشور تونس با موضوع کتاب کودک همزمان با تعطیلات فصل بهار در شهر صفاقس برگزار می شود، برای نخستین بار از کشورمان انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان و انتشارات ویدا به صورت میهمان در این نمایشگاه شرکت کردند، و بیش از ۱۰۰ عنوان از کتابهای برگزیده و قابل عرضه در بازارهای جهانی در این نمایشگاه عرضه نمودند. نکته مهم در عرضه این آثار کیفیت تصویرگری آنها بود که بسیار مورد توجه ناشران شرکت کننده قرار گرفت. آنچه در پی می آید گزارش از این نمایشگاه می باشد.

نمایشگاه کتاب کودک صفاقس توسط یک انجمن فرهنگی غیر دولتی با نام انجمن نمایشگاه کتاب کودک صفاقس از سال ۱۹۹۵ تاکنون برگزار می شود. این انجمن صرفاً در حوزه کتاب، فرهنگ و ادبیات کودک به فعالیت می پردازد و تاکنون توانسته با نمایشگاهها و انجمن های فرهنگی چندین کشور به تبادل غرفه و همکاری بپردازد. اعضای این انجمن غیر دولتی متشکل از ۴۱ عضو می باشد که بیشترشان اساتید دانشگاه و یا مدیران موسسات انتشاراتی و فعالین حوزه کودک و نوجوان می باشند. همچنین مدیریت انجمن نمایشگاه کتاب صفاقس در سال ۲۰۰۶ جایزه حقوق کودک ریاست جمهوری این کشور را دریافت کرده است.

این دوره از نمایشگاه از ۱۸ مارس تا ۲۸ مارس ۲۰۰۹

**نمایشگاه کتاب
کودک صفاقس
توسط یک انجمن
فرهنگی غیر دولتی
با نام انجمن
نمایشگاه کتاب
کودک صفاقس از
سال ۱۹۹۵ تاکنون
برگزار می شود**

کتاب
اطلاعات
آرشیفات
دانشگاهی

۱
۲
۳
۴

این دوره از نمایشگاه
میزبان نویسنده
مصری معروف کودک
و نوجوان جهان عرب
«عبد التواب یوسف»
بود، نویسنده‌ای که
تاکنون بیش از ۵۰۰
کتاب از وی به زبان
عربی چاپ و یا به
دیگر زبان‌های زنده
دنیا ترجمه شده است

خود برای کودکان و نوجوانان می‌پردازند. برنامه‌ها با سوال و جوابهای مستقیم به اجرا در می‌آید. کودکان مدرسه‌ای شخصا در مقابل نویسنده می‌ایستند و به طرح سوالاتی نظیر چرا می‌نویسی؟ چگونه می‌نویسی؟ از کجا این قصه به ذهن آمد؟ قهرمانان قصه از کجا می‌آیند و... می‌پردازند. این برنامه از سه ماه قبل از نمایشگاه با توزیع آثار نویسنده در میان ۳۰ تا ۴۰ نفر از کودکان دانش آموز چند مدرسه توزیع می‌شود. این دانش‌آموزان با نظارت معلم‌های خود به مطالعه کتاب‌ها می‌پردازند و هنگام برگزاری نمایشگاه سوالات خود را مستقیماً مقابل نویسنده مذکور طرح می‌نمایند.

این دوره از نمایشگاه میزبان نویسنده مصری معروف کودک و نوجوان جهان عرب «عبد التواب یوسف» بود، نویسنده‌ای که تاکنون بیش از ۵۰۰ کتاب از وی به زبان عربی چاپ و یا به دیگر زبانهای زنده دنیا ترجمه شده است. وی همچنین جوایز بسیاری از مراکز و موسسات جهان عرب و موسسات بین‌المللی دریافت کرده است. کتاب «زندگی پیامبر(ص) در بیست قصه» ایشان توسط نگارنده این سطور به فارسی ترجمه شده است که بسیار مورد توجه کودک و نوجوانان ایرانی قرار گرفته است. «یوسف الشریف» ادیب و نویسنده لیبیایی از دیگر میهمان این دوره از نمایشگاه بود وی با سن زیاد هنوز سرشار از انرژی بود و همچون کودکان با صدای بلند به خواندن قصه‌های کودکان می‌پرداخت.

از دیگر میهمانان نمایشگاه انجمن «Accés» از کشور فرانسه بود، این انجمن به صورت تخصصی در حوزه تشویق خردسالان به مطالعه فعالیت می‌کند. این انجمن در یکی از

می‌باشد. به طوری که ۶۰ درصد اراضی آن به کشت زیتون اختصاص یافته و ۳۷ درصد کل زیتون تولیدی این کشور مهم تولید کننده زیتون جهان در این شهر کشت شده است، همچنین ۲۵ درصد تولیدات این کشور در این استان به انجام می‌رسد. هر چند برنامه‌های درازمدت جهت تبدیل آن به یک شهر توریست پذیر نیز هم اکنون در حال اجرا می‌باشد. این شهر همچنین قطب دانشگاهی می‌باشد به طوری که ۱۷ مرکز دانشگاهی در آن فعال می‌باشند.

برنامه‌های نمایشگاه

در طول سال‌های گذشته ناشرانی از کشورهای مصر- عراق- اردن- لیبی- امارات متحده عربی- فلسطین- لبنان سوریه- کویت- سوئیس- فرانسه- آلمان- چین- ژاپن- کانادا- روسیه و سوئد شرکت داشته‌اند. در این دوره نیز علاوه بر ناشران کشور تونس نمایندگان از ۱۲ کشور حضور پیدا کرده بودند. ناشران شرکت کننده در نمایشگاه با ۶۰ غرفه به ارائه کتاب، مجله و وسایل کمک آموزشی ویژه کودکان می‌پرداختند. بیش از ۱۲۰ هزار عنوان کتاب در این نمایشگاه عرضه شده بود. همچنانکه بیان شد محور فعالیت‌های این نمایشگاه علاوه بر عرضه مستقیم کتاب اجرای فعالیتهای متنوع جنبی است که در این مجال به برخی از آن برنامه‌ها اشاره خواهیم کرد:

در برنامه‌های جنبی این نمایشگاه دعوت از نویسندگان دیگر کشورها و مواجهه آنان با کودکان تونس در اولویت قرار دارد. این نویسندگان به صورت زنده به قرائت کتاب‌های

در برنامه‌های جنبی این نمایشگاه دعوت از نویسندگان دیگر کشورها و مواجهه آنان با کودکان تونس در اولویت قرار دارد

برگزاری مسابقه بزرگ املاء نویسی بود که در این دوره به صورت آزمایشی در این نمایشگاه برگزار شد که مسئولین نمایشگاه در نظر دارند در سال آینده در سطح کشور برگزار نمایند. دلیل برگزاری این مسابقه آن است که به تازگی توجه به آموزش زبان عربی فصیح در جهان عرب بسیار مورد توجه و نقد و نظر قرار گرفته است، این موضوع به خاطر تهدیداتی است که از جانب زبان‌های بیگانه خصوصاً انگلیسی و فرانسه متوجه زبان عربی است و از طرف دیگر گفتگو و حتی نگارش به لهجه‌های محلی مشکل دیگر نسل جوان و جامعه عرب می باشد.

از دیگر محورهای برنامه‌های کودکان در کنار درب ورودی نمایشگاه قطار توریستی با واگن‌های کوچک رنگ آمیزی شده بود که از ساعت ۱۰ صبح تا ۱۸ عصر بچه ها را در خیابانهای اطراف نمایشگاه می گرداند، تا لحظات شادی برای آنان به یادگار بگذارد.

برگزاری نشست‌های تخصصی نظیر "کودکان مان در مواجهه با هجوم وسائل تبلیغاتی" اهداء جوایز به نوآوری کودکان از دیگر برنامه‌های نمایشگاه بود. به خلاصه می توان گفت این نمایشگاه واقعا یک نمایشگاه برای کودکان بود. از این رو حضور بیشتر ناشران ایرانی در این نمایشگاه خالی از لطف نیست.

روزهای نمایشگاه کارگاهی با موضوع تشویق و ترغیب به مطالعه برگزار نمود.

نمایش کتاب‌های جدید انتشار ویژه کودکان در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ از دیگر برنامه های جنبی نمایشگاه بود. در این نمایشگاه همچنین بخش خاصی به موضوع « کتابخانه برای هر روستا » اختصاص یافته بود. شاید بتوان گفت تمایز ویژه این دوره با سال گذشته همین بخش بود. که بسیاری از ناشران اتحادیه های نشر به اهداء کتاب به روستاها می پرداختند. بخش مهمی از نمایشگاه به نمایش آثار باستانی موجود در شهر قیروان اختصاص داشت، این شهر در سال جاری به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام انتخاب شده است.

برگزاری کارگاه های هنری با موضوعاتی نظیر: نقاشی، خوشنویسی، زبان آموزی، قصه نویسی، بازی های فکری، اجرای نمایشنامه از دیگر برنامه های جنبی این نمایشگاه بود. در این برنامه ها هنرمندانی از کشورهای ایتالیا و فرانسه به اجرای برنامه های نمایشی می پرداختند. این برنامه ها کودکان بازدید کننده را از یک تماشاگر صرف به مشارکت فعال در نمایشگاه تبدیل می کرد. توجه به کودکان پیش دبستانی و کتاب خوانی برای این گروه به صورت زنده یک تمایز مهم برای نمایشگاه محسوب می شد.